

Co wspólnego ma święty Mikołaj ze świętym
Mikołajem z Miry?

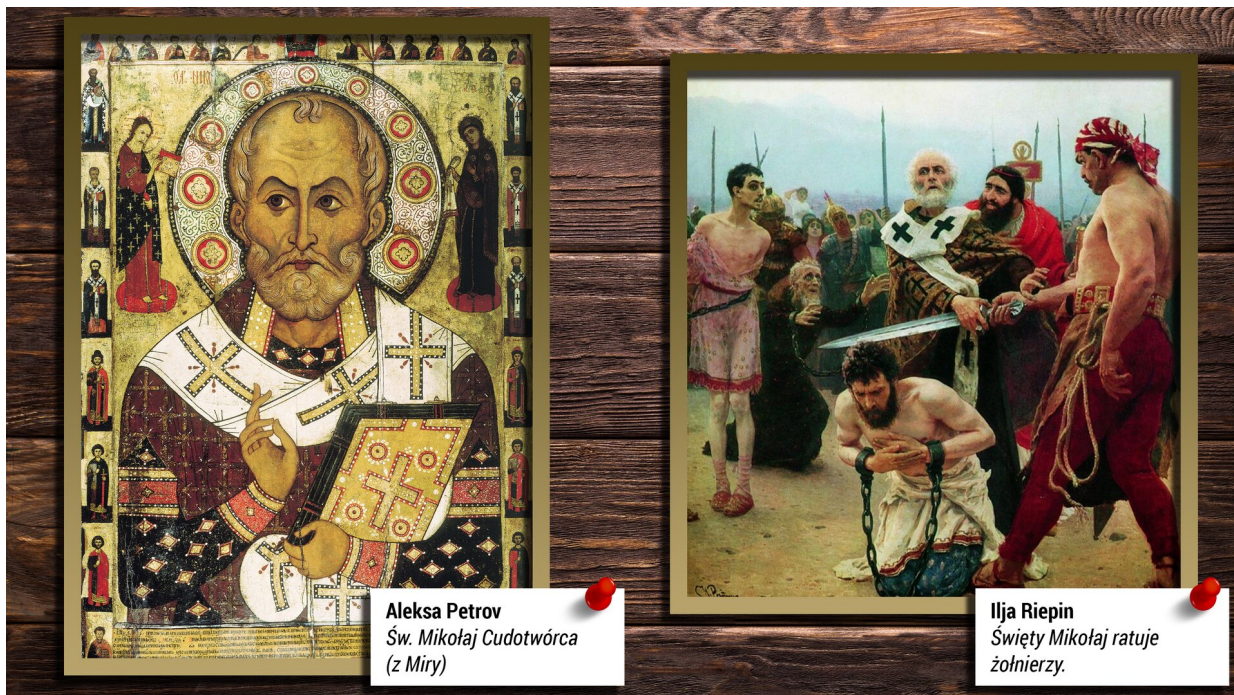

Co wspólnego ma święty Mikołaj ze świętym Mikołajem z Miry?

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wstęp

Chrześcijaństwo szczególnym szacunkiem darzy osoby, których życiorysy pokazywały, jak należy żyć zgodnie z wartościami chrześcijańskimi. Uważano, że z racji swoich działań za życia zaznają one zbawienia. Nazywamy to **kultem świętych**. Rozpowszechniające się chrześcijaństwo wykorzystywało wizerunki różnych świętych, aby z jednej strony pokazać, jak powinien żyć chrześcijanin, a z drugiej do świętych można było kierować różne prośby o wstawiennictwo i wyproszenie w ten sposób łask u Boga. Jednym z nich był urodzony ok. 270 n.e. Mikołaj z Miry, znany szerzej jako św. Mikołaj. Jego historia zmienia się wraz z czasami w jakich przyszło funkcjonować wizerunkowi św. Mikołaja i pokazuje, co kształtuje zmiany w szeroko rozumianej kulturze.

Aleksa Petrov
Św. Mikołaj Cudotwórca
(z Miry)

Ilya Riepin
Święty Mikołaj ratuje
żołnierzy.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nauczysz się

- opiszesz wpływ chrześcijaństwa na świat;
- rozpoznaś zachowania zgodne z chrześcijaństwem;
- scharakteryzujesz czynniki kształtujące ludzką kulturę;
- przedstawisz w dyskusji swoje stanowisko i uzasadnisz je.

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Po zapoznaniu się z e-materiałem uczeń:

1. kształtuje postawę dociekającą źródeł pochodzenia i kształtowania się niektórych zjawisk społecznych;
2. poznaje źródło, historię i społeczny odbiór postaci na przykładzie świętego Mikołaja;
3. tworzy krótką wypowiedź o postaci i wydarzeniu historycznym, posługując się poznanymi pojęciami;
4. przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić.

CO WSPÓLNEGO MA ŚWIĘTY MIKOŁAJ ZE ŚWIĘTYM MIKOŁAJEM Z MIRY? – audiobook

Rozdziały:

1. O św. Mikołaju słów kilka

2. Czy św. Mikołaj postępuje sprawiedliwie?

Notatka dla prowadzącego

Wskazówka

Zwróć uwagę na zmiany, jakie dokonały się w wizerunku św. Mikołaja. Co miało na to wpływ?

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P18OI2xLI>

Co wspólnego ma święty Mikołaj ze świętym Mikołajem z Miry?

Rozdział 1

O św. Mikołaju słów kilka

Materiał przedstawia rozmowę Tomka z jego starszą siostrą, Anią. Rozmowa dotyczy pochodzenia św. Mikołaja oraz zmiany jego wizerunku.

- No pośpiesz się Tomek, już prawie jesteśmy w domu.
- Idę, idę! Zwróciłaś uwagę na tych przedszkolaków, obok których przechodziliśmy?
- Masz na myśli tych, którzy zajmowali się pielęgnacją drzewka przy płocie?
- Tak. Po co oni to robią, przecież to nie należy do ich obowiązków.
- Zgadza się, ale dzieciaki w ten sposób poznają i uczą się, że odpowiednia opieka sprawia, że roślina rośnie i pięknie wygląda. Za jakiś czas przedszkolaki będą mogły cieszyć się jej pięknem i docenią włożony w obecną pracę trud.
- Widzę, że poruszyło Cię to. Dlaczego?
- To jest trochę tak, że pomagając innym, pomagamy sobie w staniu się lepszym człowiekiem?
- Tak, Tomku. I to nawet nie trochę. Chociażby w Ewangelii św. Jana, Apostoła, napisane jest: „Łaska i Prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa”. Zgadzasz się?
- Tak.
- Możesz podać jakiś przykład?
- Wydaje mi się, że Apostołowie oraz Święty Mikołaj są dobrym przykładem...
- A wiesz, że Św. Mikołaj to tak naprawdę święty chrześcijański biskup, Mikołaj z Miry?
- Nie... Muszę sprawdzić to w Internecie. Hmm... no tak, masz rację! Mikołaj był biskupem z Miry, słynął ze swej dobroci, pomagał ludziom, jak tylko mógł, podczas gdy sam nie był bogatym człowiekiem. Tylko zastanawia mnie jedna rzecz. Św. Mikołaj z Miry wygląda zupełnie inaczej od znanego mi św. Mikołaja. Skąd w takim razie wziął się jego wizerunek jako starszego Pana z białą brodą i dużym brzuchem, ubranego w czerwony strój?
- Tradycyjnie św. Mikołaj, biskup Miry, zakładał infułę, czyli biskupie nakrycie głowy, oraz opierał się na lasce nazywanej pastorałem. Zaś św. Mikołaj, który nosił elfią czapkę i jeździł saniami zaprzęgniętymi do reniferów, pojawiał się w kulturze anglosaskiej od XIX wieku. Obecny wizerunek oparty na czerwonym stroju zawdzięczamy koncernowi Coca-Cola, który tak wykreowaną postać św. Mikołaja wykorzystywał w reklamach.
- Nie wiedziałem, że to tak wygląda. Zatem jak św. Mikołaj z Miry został zastąpiony przez św. Mikołaja ubranego na czerwono?

— Dzięki reklamom, filmom i książkom, które oglądamy bądź czytamy. W dużej mierze pochodzą one z krajów kultury zachodniej, a zwłaszcza z krajów anglosaskich, gdzie ta postać jest bardzo popularna. A wpływ na upowszechnienie tych reklam, filmów i książek miały wszelkiego rodzaju media. Przede wszystkim telewizja oraz Internet. Wykorzystują one ciepły i dobrze kojarzący się wizerunek św. Mikołaja, aby sprzedawać ludziom więcej produktów. Dzięki temu ludzie czują się lepiej, bo współodczuwają emocje, które kojarzą się z wizerunkiem św. Mikołaja. Tylko św. Mikołaj z Miry pokiwałby przecząco głową na widok św. Mikołaja ubranego na czerwono.

— Dlaczego Aniu tak sądzisz? Dlaczego św. Mikołajowi z Miry nie podobałoby się zachowanie św. Mikołaja?

— Ponieważ św. Mikołaj z Miry, a jeszcze przed nim Jezus, chcieli poprzez swoje postępowanie dokonać w ludziach autentycznej przemiany. Przemiany w ich wnętrzach, bądź sercach jak jeszcze moglibyśmy powiedzieć, i ich zachowaniach. Otóż czyny, jakich dokonywali za życia, miały sprawić, by ludzie stali się wrażliwi na potrzeby drugiego człowieka i w miarę możliwości mu pomagali. Z tej pomocy wynikają dwie ważne kwestie. Pierwsza to taka, że osoba, której pomagamy, doświadcza czegoś dobrego, miłego, a to może sprawić, że ona też będzie dobra i miła dla innych. W końcu jedno z najważniejszych przykazań chrześcijaństwa, przykazanie miłości, naucza nas, żebyśmy kochali bliźniego swego jak siebie samego. O to w tym chodzi. Przykazanie miłości naucza również miłowania Boga, jako czynności jeszcze ważniejszej. I tu przechodzimy do kwestii drugiej. Osoba, która traktuje innych tak, jak sama chciałaby być traktowana, jest lepszym chrześcijaninem, bo w tradycji chrześcijańskiej takie zachowania są uważane jako moralnie dobre. Pozwala to tej osobie na osiągnięcie rzeczy dla chrześcijanina najważniejszej, czyli Zbawienia. Myślisz Tomku, że chrześcijanin, który postępuje zgodnie z nakazami swojej religii, może czuć się z tym dobrze?

— Z pewnością! Dobre uczynki dostarczają mu pozytywnych emocji, a to wpływa na samopoczucie.

— Dokładnie! Natomiast św. Mikołaj z reklam ma sprawić, byśmy poczuli lepsze samopoczucie, dzięki emocjom, jakie daje nam zakup produktów, w reklamach których występuje. Bez dobrych uczynków, wrażliwości i otwarcia się na drugiego człowieka. To fakt posiadania przedmiotów ma dostarczyć radości, a nie fakt kontaktu z drugim człowiekiem, co przyczynić się może do jego Zbawienia. Dlatego św. Mikołaj z Miry byłby niezadowolony z zachowania św. Mikołaja. Z drugiej strony wszechobecny św. Mikołaj z reklam sprawia, że zanikają regionalne tradycje postaci roznoszących prezenty na Święta.

— Tego nie wiedziałem! Opowiedz mi o tym!

– Moim zdaniem najbardziej urocza postać roznosząca prezenty występuje tu w Polsce, na Podkarpaciu, niedaleko Tarnobrodu. Tam zamiast św. Mikołaja prezenty na Boże Narodzenie roznoszą... krasnoludki. A w Małopolsce Aniołek. Popularność anglosaskiego św. Mikołaja jest tak duża, że nawet w Chinach, które stanowią miejsce o zupełnie innej kulturze, również można go spotkać pod nazwą Staruszka Bożonarodzeniowego, gdzie trafił dzięki amerykańskim reklamom.

– To naprawdę niezwykle! A skoro o prezentach mowa. Mikołaj daje wszystkim prezenty, a przecież wszyscy nie są grzeczni.

– Wiesz co... chodź, wiem, gdzie znajdziesz odpowiedź na to pytanie.

– Ale Ania, czekaj! Gdzie idziesz?

– Do tych przedszkolaków, zobaczysz, że będą znały odpowiedź na to pytanie.

– Ania, ale wymyślasz!

– No rusz się!

Rozdział 2

Czy św. Mikołaj postępuje sprawiedliwie?

Materiał przedstawia rozmowę Tomka i Ani z grupą przedszkolaków. Rozmawiają, czy św. Mikołaj jest sprawiedliwy i dlaczego.

– Cześć dzieciaki!

– Dzień dobry!

– Mielibyśmy z bratem do was jedno pytanie. Czy znacie św. Mikołaja?

– Taak!

– A lubicie dostawać od niego prezenty?

– Oczywiście!

– Dobrze, to spróbujmy zrozumieć jego podejście. Jak myślicie, dlaczego to robi? Dlaczego daje wszystkim prezenty?

- Bo nie chce nikogo wyróżniać!
- Chce uszczęśliwić wszystkie dzieci!
- A powiedzcie mi proszę, czy to jest waszym zdaniem sprawiedliwe, że św. Mikołaj przynosi wszystkim dzieciom prezenty?
- Trochę tak, trochę nie...
- Raczej tak... Wszystkim będzie miło, bo poczują się docenione.
- Właśnie! Dzięki takiemu podejściu istnieje szansa, że niegrzeczne dzieci staną się dobre. Trzeba im dać pozytywny przykład. Może wtedy zrozumieją, że bycie złym nie jest rozwiązaniem. „Zło dobrem zwyciężaj” jak pouczał św. Paweł.
- To jest bardzo głębokie. To, co powiedziałaś wcześniej i co teraz mówisz. Już teraz rozumiem, co miałaś na myśli, mówiąc o pielęgnacji przez nich tego drzewka. Nie dość, że będąc dobrym dla innych, sami stajemy się dobrzy, to jeszcze pokazujemy innym, jak należy postępować. Chrześcijaństwo, które naucza tego podejścia, to naprawdę mądra religia.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wersja tekstowa z wyróżnieniem pojęć

Polecenie 1

Korzystając z Biblii Tysiąclecia w wersji on-line (<http://biblia.deon.pl/>), wyszukaj słowo *miłować* oraz jego synonimy, wpisując w okno wyszukiwarki dane słowo. Kto znajdzie najwięcej słów wygrywa.

Polecenie 2

Korzystając z Biblii Tysiąclecia w wersji on-line (<http://biblia.deon.pl/>) wyszukaj w każdej z czterech ewangelii nakazy Jezusa dotyczące stosunku do nieprzyjaciół, wpisując w okno wyszukiwarki Biblii słowo *nieprzyjaciół*. Zastanów się: dlaczego także dzisiaj słowa Jezusa wydają się trudnym nakazem?

Polecenie 3

Napisz w kilku zdaniach odpowiedź na pytanie: Dlaczego św. Mikołaj daje wszystkim prezenty?

Podsumowanie

Św. Mikołaj to jedna z nielicznych postaci w tradycji chrześcijańskiej, która jest szeroko znana w kulturze popularnej na całej naszej planecie. Zawdzięcza to ona takim cechom jak chociażby dobroć czy sprawiedliwość, ważnym we wszystkich większych religiach świata oraz masowemu dostępowi do informacji przy pomocy telewizji i internetu.

Rozpowszechniony wizerunek św. Mikołaja, kiedyś znanego jak biskup z Miry, co roku w okresie świąt Bożego Narodzenia przypomina nam o serdeczności i cieple dla drugiej osoby.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

PRACA DOMOWA

Praca domowa

Polecenie 4.1

Znajdź i opisz jedną z legend wychwalających dobroć św. Mikołaja z Miry.

Ćwiczenia

Wskazówka

W przypadku braku możliwości rozwiązania zadania z klawiatury lub trudności z odczytem przez czytnik ekranu skorzystaj z innej wersji zadania.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij zdania odpowiednimi słowami wybranymi z listy.

1. Św. Mikołaj, który nosił elfią czapkę i jeździł saniami zaprzęgniętymi do reniferów, pojawiał się na początku w .
2. Obecny wizerunek św. Mikołaja oparty na czerwonym stroju zawdzięczamy koncernowi .
3. Obecny wizerunek św. Mikołaja rozprzestrzenił się po świecie dzięki .
4. Przykazanie z Ewangelii św. Mateusza dotyczące miłości do Boga i miłości bliźniego to .
5. Niedaleko Tarnobrodu zamiast św. Mikołaja prezenty na Boże Narodzenie roznoszą .
6. „Zło dobrem zwyciężaj”. Apostoła który tak powiedział nazywamy .

PepsiCo

kulturze kontynentalnej

Trzej Królowie

reklamom, filmom i książkom

pierwsze z Dziesięciu przykazań

krasnoduki

Ewangelii św. Mateusza

przykazanie miłości

św. Pawłem

św. Andrzejem

Coca-Cola

kulturze anglosaskiej

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Wskaż, czy poniższe zdania jest prawdziwe czy nie.

	Prawda	Fałsz
Św Mikołaj z Miry urodził się ok. 270 roku n.e.	☐	☐
W Ewangelii św. Jana, Apostoła, napisane jest: „Łaska i Prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa”.	☐	☐
Św. Mikołaj był biskupem Rzymu.	☐	☐
W Chinach, które stanowią miejsce o zupełnie innej kulturze, św. Mikołaja można spotkać pod nazwą Staruszka Bożonarodzeniowego.	☐	☐

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Inna wersja zadania

Słowniczek

Apostoł

(gr. *apostolos* – wysłannik) jeden z dwunastu wybranych uczniów Chrystusa; osoba rozpowszechniająca chrześcijaństwo; głosiciel jakiejś nauki.

Ewangelia

(z gr. *euangelion*, co oznacza *dobra nowina*) – jedna z ksiąg Nowego Testamentu.

Wyróżniamy cztery Ewangelie (św. Marka, św. Mateusza, św. Łukasza, św. Jana)

W chrześcijańskiej tradycji uważa się że zostały one spisane pod natchnieniem Ducha Świętego.

Kult świętych

darzenie czią osób, których życie uważa się za wzór wiary w chrześcijańskie wartości np. w dobro, prawdę, pomoc bliźnim. Do świętych można się modlić lub prosić o ich wsparcie w prośbach kierowanych do Boga.

Przykazanie miłości

według Ewangelii św. Mateusza są to dwa przykazania połączone ze sobą przez Jezusa Chrystusa i dotyczą miłości do Boga i miłości bliźniego. Nazywane są największym

przykazaniem i uznaje się je za najważniejszy punkt nauczania Jezusa Chrystusa.

Staruszek Bożonarodzeniowy

chińskie określenie Św. Mikołaja.

Św. Mikołaj z Miry

święty chrześcijański, jeden z najbardziej czczonych katolickich świętych. Współczesna, baśniowa postać św. Mikołaja wykorzystywana w kulturze masowej wywodzi się od niego.

Zbawienie

otrzymanie po śmierci życia wiecznego z Bogiem.

Powrót do e-podręcznika

E-podręcznik „wspóln@historia”

<https://www.epodreczniki.pl/reader/c/143600/v/latest/t/student-canon>

2.9. Narodziny chrześcijaństwa

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/143600/v/64/t/student-canon/m/j00000080XB4v73#j00000080XB4v73_00000008